

פרשת שמ"י - יחידה ראשונה: פרק 6

כתבה: גלית ביתן

- א. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזָקְנֵי יִשְׂרָאֵל.
- ב. וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֶגְלָ בֶן בְּקָר לְחֹטְאת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה.
- ג. וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבָר לֵאמֹר: קַחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחֹטְאת וְעֶגְל וְכֶבֶשׂ בֶּנִי שְׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה.
- ד. וְשׂוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבְחַ לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם.

(ויקרא פרק ט)

נושא יחידה ראשון - חזרה מסכמת על סוגי הקרבנות

הקטע הזו הוא הזדמנות מצוינת לחזור על נושא הקורבנות בהם עסקנו עד עתה נבקש מן התלמידים לסמן את כל שמות הקורבנות הנזכרים בקטע (חטאת, עולה, שלמים ומנחה)

בצבע אחר נסמן את סוגי בע"ח המיועדים להקרבה (עגל, איל, שעיר עיזים, כבש, שור) בצבע אחר את המקריבים השונים (אהרון ובני ישראל). אין צורך להיכנס לפרטי הפרטים של מתי מקריבים ואיפה ואילו חיות (אבל למי שרוצה מצ"ב קישור:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%91%D7%9F_%28%D7%99%D7%94

([%D7%93%D7%95%D7%AA%29](#))

אבל כן ניתן לשוחח על ההבדל בין קורבן נדבה לקורבן חובה ובין קורבן ציבור לקורבן יחיד ולהתייחס לשאלות: מתי אני עושה דברים כי אני חייב ומתי כי אני רוצה? מתי אני עושה דברים כשאני חלק מקבוצה ומתי כשאני ברשות עצמי? מתי אני מעדיף להיות חלק מקבוצה ומתי אני מעדיף לעמוד ברשות עצמי?

כי היום ה' נראה אליכם

כיצד לדעתכם, יתגלה ה' לבני ישראל ביום זה?
באילו עוד הזדמנויות ראינו שה' נגלה לקבוצה גדולה של אנשים?
ולאנשים בודדים?

קראו עד סוף הפרק, באיזה אופן נגלה כאן ה' לבני ישראל? כיצד הגיבו להתגלות?
(כב. וישא אהרן את-גדו אל-העם ויברכם ויגיד מעשת החטאת והעלה והשקמים. כג ויבא
משה ואהרן אל-אהל מועד ויצאו ויברכו את-העם ויגידו כבוד-יהוה אל-כל-העם. כד ויצא
אש מלפני יהוה ותאכל על-המזבח את-העלה ואת-החלבים ויגידו כל-העם ויגידו ויפלו על-
פניהם)

מה פירוש נגלה? באילו דרכים הוא מתגלה?
למי הוא מתגלה ומדוע?
איפה הוא נמצא ביתר הזמן?

הזדמנות מצוינת לשוחח על הנגלות והנסתרות של אלוהים ואם היינו רוצים
שיתגלה אלינו, והאם לפעמים נדמה לנו שהוא "קצת נגלה" אלינו? מתי אנחנו
מרגישים אותו? מתי לא?
ניתן גם לשוחח על דמויות שאלוהים נגלה אליהן ביהדות (האבות, נביאים ועוד)
ובדתות אחרות

שוחחו על חשיבותו של היום המתואר – יום חנוכת המשכן. נסו לתאר עם
התלמידים את האווירה: הקרבת הקורבנות ההמונית, עבודת הכוהנים בפעם הראשונה
מאז הוקדשו למשימת הקרבת הקורבנות, הצפייה בעבודת הכהן הגדול על בגדיו המיוחדים
ולאחר שנמשח בשמן הקודש (זאת הפעם הראשונה שהם רואים כך את אהרון אחי משה!)
העם צופה בנעשה במשכן ועל המזבח, הציפייה הנרגשת והדרוכה (אולי החוששת?) להופעת
ה'. מעין "דמיון מודרך" שכזה יוביל אותנו להבנת גודל הטרגדיה המתרחשת בפתחת
האירוע ומתוארת בפרק הבא.

כרשת שאני' - יחידה שנייה: פרק י'

נושא יחידה: אש זרה

א וַיִּקְחוּ בְנֵי אֱהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתוֹ

וַיִּתְּנוּ כָּהֵן אֵשׁ

וַיִּשְׂיִמוּ עָלֶיהָ קֶטֶרֶת

וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה

אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם.

(ויקרא פרק י')

נבקש מן התלמידים לכתוב את הפסוק במילים שלהם. ניתן להיעזר במילון הקשות הבא:

מחתה: מעין את. כף ארוכה שעליה העבירו דברים בוערים: גחלים, קטורת וכו'.

קטורת: חומר שמקורו בפרחים, צמחים עצים או שורשים, המדיף ריח נעים בעת בעירתו. בבית המקדש נהגו להקטיר קטורת פעמיים ביום על מזבח הזהב.

כתבו על הלוח את המלים והביטויים בהם השתמשו התלמידים. כדי

להסביר את הביטוי "אש זרה", נסו לפרק איתם את הביטוי:

מהו זר? על מה או על מי, אנחנו אומרים שהוא זר?

כיצד יכולה אש להיות זרה?

מהו ההיפך של זר? וההיפך של "אש זרה"?

שוחחו עם התלמידים על האופן בו הם מבינים את עונשם / חטאם של נדב ואביהוא,

מדוע מתו ביום וברגע כ"כ מרגש שהוא השיא של חנוכת המקדש החדש?

לאחר דיון מעמיק בכיתה ניתן לעבור לדיון בפרשנות. נסביר לתלמידים כי כמו שהביטוי

קשה לנו כך הוא היה קשה לפרשנים ונראה כיצד הם מבינים את שאירע לנדב ואביהוא

והגורמים לכך:

עיבוד מתוך דברי ר' נפתלי הרץ וייזל (רב, בלשן ומשורר עברי משכיל, גרמניה 1805-1725):

נדב ואביהוא היו צדיקים ולא התכוונו להפר את דברי ה'. אבל מרוב שמחה על גודל האירוע

הם התבלבלו והקריבו קטורת נוספת שאותה לא נצטוו להקטיר. הם אמנם לא חטאו אך

היה ראוי שיהיו צנועים יותר ולא יעשו דברים על דעת עצמם....

למתקדמים מצ"ב הפרשנות המקורית (מקוצרת):

נדב ואביהו גדולי עולם היו וחלילה להם לעבור בזדון את פי ה', אבל מרוב שמחה נתערבבה דעתם ליכנס לפנים להקטיר כל אחד קטורת סמים דקה, ולא נצטוו מפי משה, אלא מדעתם עשו, וזהו "אשר לא צוה אותם"... אבל היה ראוי לקדושי עליון כנדב ואביהו להיות צנועים, באמרו "והצנע לכת עם אלוקיך" (מיכה ו', ח') ולירא מגשת אל הקודש אם לא נקראו לבוא שם, ולבלתי הביא מתן אש מדעת עצמם... לא חטאו שני גדולים הללו לעבור על אחת מן האזהרות המפורשות, רק עברו גבול המוסר והצניעות ובעבור גדולתן נחשב להם לעוון ומתו.

מה פירוש הביטוי "אש זרה" עפ"י פרשנות זו?

מדוע הקריבו אותה נדב ואביהוא?

במה חטאו שני האחים, עפ"י פרשנות זו? מה היו צריכים לעשות אחרת?

למתקדמים: כיצד אתם מבינים את המשפט "ובעבור גדולתן נחשב להם לעוון

ומתו"

מדוע, לדעתכם, קיבלו השניים עונש כה קשה?

ניתן להשוות את פרשנותו של וייזל עם הפרשנות הבאה מתוך מדרש ספרא (מדרש הלכה על ספר ויקרא):

"כיון שראו נדב ואביהו שמשה ואהרון היו הולכים ראשונים והם הולכים אחריהם, אמר נדב לאביהו:

'בקרו ב ימותו שני זקנים הללו ואנו ננהיג את הקהל אחריהם.

אמר הקב"ה: מי קובר את מי?

הם קוברים אתכם ואין אתם קוברים אותם"

מיהם "שני הזקנים" עליהם דיבר נדב לאביהו?

מה היה חטאם של השניים עפ"י מדרש זה?

מדוע קיבלו דווקא את העונש הזה?

ולסיכום:

נסו לתאר בכיתה את הרושם שהותיר האסון על העם, נבקש מן התלמידים לתאר

את אחת השיחות במחנה (גבר מספר לאשתו שנשארה באוהל עם התינוק מה קרה, שני

אחים שהיו במקום משוחחים ביניהם אחרי האירוע ועוד)

כיצד לדעת התלמידים הגיב אהרון על מות שני בניו?

וידעם אהרן

(ויקרא פרק י, פסוק ג)

מה פירוש המילה "וידעם" – לאילו מילים יש שורש דומה?
מצאו מילים נרדפות למילה הזו.

האם תגובתו מפתיעה אותנו?

כיצד הייתם מצפים שאהרון יגיב?

כיצד בד"כ מגיבים אנשים שאסון כזה מתרחש במשפחתם?

מדוע נדס אהרון? איזה רגש מסתתר מאחורי שתיקתו?

אילו דיבר אהרון- מה לדעתכם, היה אומר?

(ניתן לתת משימה לכתוב את מחשבותיו...)

מתי אנחנו שותקים? איזה רגש מבטאת השתיקה שלנו?

האם קשה / קל לנו לשתוק?

כיצד אנחנו מרגישים כשאדם קרוב לנו שותק זמן ממושך? האם זה נעים לנו?
הביאו דוגמאות.

ניתן לקרוא את שירו של אביב גפן ולשוחח על הקשר בין כאב גדול לשתיקה:

"פחדתי שזה יפריע" מתי אנחנו חוששים להביע כאב ומעדיפים לשתוק?

כיצד יכולה שתיקה להיות צרחה גדולה?

שתיקה / אביב גפן

מילים: אביב גפן
לחן: אביב גפן ומשה לוי

השתיקה שלי, זו הצרחה הכי גדולה שבי,
השתיקה שלי, זה הכאב הכי כואב אצלי.

וכשהשקט ייפול כמו חול,
קולי לאיש לא יגיע.
אני יכולתי לבכות אבל,
פחדתי שזה יפריע.

השתיקה שלי, זו הצרחה הכי גדולה שבי,
השתיקה שלי, זה הכאב הכי כואב אצלי.